

การประดิษฐ์บายศรีเพื่อใช้ในพิธีบายศรีสู่ขวัญ: กรณีศึกษา นางปวีร์รัฐ วาสุกะรัตน์
ปราชญ์ท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม

Baisri invention for baisrisukwan ceremony: A case study from local philosopher,
Mrs. Paweraj Wasukarat in Nakhon Pathom Province

ปิยวรรณ ถนอมชาติ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Nunan_Piyawan@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในสมัยอดีตคนไทยมีการประกอบพิธีกรรมนั้นคือ “พิธีบายศรีสู่ขวัญ” ซึ่งเป็นการประกอบพิธีทำขวัญหรือรับขวัญ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้เข้าพิธี ตลอดจนเป็นการบวงสรวงเทพเจ้า ซึ่งคนไทยได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา พราหมณ์ และได้สืบสานถ่ายทอดประเพณีจากรุ่นสู่รุ่นมาจนทุกวันนี้ หากกล่าวถึงพิธีบายศรีสู่ขวัญ สิ่งที่น่าสนใจในการประกอบ พิธีบายศรีสู่ขวัญ นั้นคือ “กระทงบายศรีหรือบายศรี” บายศรีนั้นเป็นของสูงอันทรงคุณค่า ที่ใช้เป็นเครื่องบวงสรวงในการประกอบ พิธีบายศรีสู่ขวัญ

ในปัจจุบันผู้ประดิษฐ์บายศรีส่วนใหญ่จะเป็นคนเก่าแก่ที่ทำมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งเยาวชนไทยมีส่วนน้อยมากที่จะมีความรู้ และมีฝีมือในการประดิษฐ์บายศรี ผู้เขียนบทความจึงตระหนักถึงความสำคัญของการประดิษฐ์บายศรีเพื่อใช้ในพิธีบายศรีสู่ขวัญ และมุ่งหวังให้ประเพณีบายศรีสู่ขวัญอยู่กับคนไทยสืบต่อไป จึงนำความรู้ในการประดิษฐ์บายศรีของ นางปวีร์รัฐ วาสุกะรัตน์ มาเขียนบทความในครั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นปราชญ์ท้องถิ่นในการประดิษฐ์บายศรีแบบโบราณและแบบประยุกต์ และสำเร็จ การศึกษาการทำบายศรีขั้นสูงจากวิทยาลัยในวังอีกด้วย

คำสำคัญ: บายศรี ปราชญ์ท้องถิ่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ

Abstract

In the past, Thai peoples have been being a wonderful ceremony “Baisrisukwan” that it is being given at any of the traditional Thai ceremonies. It is a solemn and sacred ceremony held to create the atmosphere of virtues and behevotence in the forms of worshipping gods. This ceremony was derived from certain original beliefs in Brahmanism. A past of this ceremony is “Kaatongbaisri or Baisri” that has very high value.

Nowadays, the most of “Baisrisukwan” are produced by people who were in the past. The less of Thai generation has not well known about the correct way to create “Baisrisukwan”. The article writer has realized that “Baisrisukwan” invention is very important for “Baisrisukwan” ceremony. Moreover, this ceremony has been expected that It will be conserved and still be with Thai community for a long.

Therefore, this article has revealed the procedure of "Baisrisukwan" production by Pameraj Wasukarat, who is a local professional in ancient and modern "Baisrisukwan" creation. In supported data, the lady had graduated in the high course of "Baisrisukwan" invention from Thai royal college.

Keywords: Baisri, local philosopher, Baisrisukwan ceremony

1. บทนำ

บายศรีทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าเป็นของสูงที่มีคุณค่าสำหรับชาวไทยตั้งแต่โบราณกาล นับตั้งแต่เกิดจนเติบโตใหญ่ คนไทยมักจัดพิธีสูตหรือสูขวัญขึ้นในวาระต่างๆดังจะเห็นได้จากวิถีชีวิตของชาวไทยตามชนบท โดยเฉพาะชาวไทยภาคเหนือและภาคอีสาน ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้อย่างดีงามตลอดมา บายศรีและพิธีสูขวัญนี้เป็นพิธีพราหมณ์ ดังคุณอมาวดี ทรัพย์สิน อธิบายความว่า "บายศรี" เป็นภาษาเขมรผสมภาษาสันสกฤต แยกอธิบายได้ว่า "บาย" เป็นภาษาเขมร แปลว่า "ข้าวสุก" และ "ศรี" เป็นภาษาสันสกฤต ซึ่งตรงกับภาษาบาลีว่า "สิริ" มาใช้ในภาษาไทยว่า "ขวัญ" หรือ "กำลังใจ" รวมความแล้ว "บายศรี" แปลว่า "ข้าวขวัญ" หรือ "ข้าวอันเป็นสิริ" หรือ บายศรี คือภาชนะที่ตกแต่งให้สวยงาม เพื่อเป็นสำรับใส่อาหารคาวหวานในพิธีบวงสรวง และพิธีทำขวัญต่างๆ ทั้งในพระราชพิธี และพิธีของราษฎร (อมาวดี ทรัพย์สิน, 2550 หน้า 5)

เมื่อวิฤตติการณของโลกได้แปรเปลี่ยนไป ผู้คนต่างหันมาพึ่งพาสังคคีลพิธีบูชาเทพเจ้ากันมากขึ้นเพื่อได้มาตามสิ่งที่ตนเองปรารถนา ครั้นเมื่อคติ ความเชื่อ และความศรัทธามีมากขึ้นการประกอบพิธีกรรมต่างๆ จึงเกิดขึ้นตามมา การประกอบพิธีกรรมจึงเป็นการบวงสรวงเทวารักษ์สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพและศรัทธาให้ปกป้องรักษาอยู่ดีมีสุข และในการประกอบพิธีกรรมในแต่ละครั้งจะต้องมีสิ่งของเครื่องไหว้สักการะนั้นก็คือ บายศรี (อมาวดี, 2552 หน้า 3)

การอธิบายความหมายของบายศรีตามความหมายจากพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้อธิบายความหมายของคำว่า บายศรี ดังนี้ บายศรี หมายถึง เครื่องเชิญขวัญ ทำด้วยใบตองรูปคล้ายกระทงเป็นชั้นๆ มีขนาดใหญ่ เล็ก สอดขึ้นไปตามลำดับ เป็น 5 ชั้น 6 ชั้น 7 ชั้น 9 ชั้น มีเสาปักตรงกลางเป็นแกน มีเครื่องสังเวทวางอยู่ในบายศรีและมีไขวขวัญเสียบอยู่บนยอด บายศรีมีหลายอย่าง เช่น บายศรีปากชาม บายศรีใหญ่ จากความความดังกล่าว สรุปความหมายของบายศรีได้ว่า ข้าวมงคลที่แสดงถึงความรุ่งเรืองหรือภาชนะสำหรับใส่ของมงคลเพื่อใช้ในพิธีต่างๆ (ภัทรารุท ทองแถม, 2548 หน้า 6)

ในสมัยต้นครั้งโบราณที่ไทยเรารับเอาอารยธรรมมาจากต้นแบบคือศาสนาพราหมณ์ ซึ่งในครั้งนั้นพิธีกรรมการบวงสรวงบูชาเทพเจ้าจะใช้เฉพาะในพระราชวังเจ้าฟ้าแผ่นดิน พ่ออยู่หัว และ เชื้อพระวงศ์เท่านั้น และการบวงสรวงจะใช้กระทงดอกไม้ใบไม้ของคาวหวาน หรือในพิธีที่สำคัญจะมีการพลีกรรมด้วยชีวิตของสัตว์ जबเมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในสุวรรณภูมิไทยเราจึงรับเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาและผสมผสานกับศาสนาพราหมณ์เข้าด้วยกัน จากนั้นมากระทำพิธีพลีกรรมด้วยชีวิตสัตว์จึงล้มเลิกไป (อมาวดี ทรัพย์สิน, 2552 หน้า 8) บายศรีปากชามซึ่งเป็นหนึ่งในชนิดของบายศรี นั้นเป็นบายศรีขนาดเล็กใช้ในการสักการบูชาเทพยดา ครูบาอาจารย์ ในการบวงสรวงเทพยดาในทุกๆ พิธีกรรมจะขาดบายศรีปากชามไม่ได้งานพิธีต่างๆ เช่น ทำขวัญเด็กเกิดใหม่ โยนผมไฟ โยนจุก การทำขวัญนาค การตั้งศาลพระภูมิประจำบ้าน พิธีสังเวท เป็นต้น เมื่อเสร็จพิธีประมาณ 7 วัน ก็จะนำไปจำเริญ หรือทิ้งไปเลย บางท่านอาจปล่อยให้แห้งและวางไว้อย่างนั้นจนกว่าจะเปลี่ยนใหม่ (ศุภลักษณ์ ปัญจรัตน์, 2550 หน้า 7)

พิธีบายศรีสูขวัญนั้นบางที่เรียกว่า "พิธีบายศรี" หรือ "บายศรีสูขวัญ" เป็นประเพณีสำคัญอย่างหนึ่งของชาวอีสาน ประเพณีสูขวัญทำกันแทบทุกโอกาส ชาวอีสานถือว่าเป็นประเพณีเรียกขวัญให้มาอยู่กับตัว พิธีสูขวัญนี้เป็นได้ทั้งการแสดง ความชื่นชมยินดี และเป็นการปลอบใจให้เจ้าของขวัญจากคณะญาติมิตรและบุคคลทั่วไป และการสวดหรือการสูตหรือขวัญเจ้าภาพผู้จัดพิธีสูขวัญจะต้องจัดหาหมอนวดหรือสูตหรือขวัญซึ่งมักเรียกว่า "พราหมณ์" หรือ "พ่อพราหมณ์" ไว้ล่วงหน้า ปกตินี้พ่อพราหมณ์มักจะเป็นผู้ที่ทราบประเพณีสูขวัญเป็นที่นับถือของ ชาวบ้านในหมู่บ้านนั้น หมอนวดหรือสูตหรือขวัญสมัยก่อนๆ นุ่งหม้อธรรมดาเพียงให้มีผ้าขาวหรือให้มีผ้าขาวม้าพาดบ่า ก็พอปัจจุบันนิยมนุ่งขาวห่มขาว นับว่าเป็นการพัฒนาให้เหมาะสมกับสังคมสมัยใหม่

การเชิญขวัญก่อนสูตรขวัญ เมื่อพราหมณ์สูตรขวัญจบแล้วญาติพี่น้องจะเอาข้าว ไข่ กล้วย ใส่มือเจ้าของขวัญมือซ้ายหรือมือขวา ก็ได้ให้พราหมณ์ผูกข้อมือให้ก่อนปกติจะผูกข้อมือซ้ายเพราะแขนซ้ายถือเป็นแขนและด้ายผูกข้อมือ ถือเป็นของดี ของศักดิ์สิทธิ์ควรรักษาไว้อย่างดีตั้งให้ล่วง 3 วันเสียก่อนจึงดึงออกเวลาที่งออย่างต่ำลงที่สอกปรกเพราะด้ายผูกแขนเป็นของขาวของบริสุทธิ์ (ปริญญาณ ภิกขุ, 2516) จะเห็นได้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะรู้จักและคุ้นเคยกับบายศรีเป็นอย่างดี เพราะแทบทุกภาคของประเทศไทยจะมีพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งการประกอบพิธีกรรมต่างๆ นี้ต้องใช้บายศรีเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น

2. วัตถุประสงค์ของบทความ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1). เพื่อศึกษาประวัติของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม 2). เพื่อศึกษาองค์ความรู้ของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ในการประดิษฐ์บายศรีเพื่อใช้ในพิธีบายศรีสู่ขวัญ 3). เพื่อวิเคราะห์บทบาทในการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ และมุ่งหวังถึงองค์ความรู้ในการทำการประดิษฐ์บายศรีของสูงที่ทรงคุณค่า เพื่อให้บายศรีนั้นอยู่คู่กับพิธีบายศรีสู่ขวัญ และในพิธีประเพณีต่างๆ ของไทยสืบต่อไป และยังศึกษาชนิดของบายศรีต่างๆ ที่จะนำไปใช้ประกอบพิธีให้เหมาะสมกับพิธีต่างๆ ที่แตกต่างกันไปด้วย ผู้เขียนบทความหวังว่าการเขียนบทความในครั้งนี้จะสามารถมีส่วนที่จะช่วยอนุรักษ์ให้เยาวชนไทยรุ่นหลังได้ตระหนักและร่วมสืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย และช่วยกันสืบทอดการประดิษฐ์บายศรีให้อยู่เคียงคู่กับประเพณีบายศรีสู่ขวัญ ส่งต่อรุ่นต่อรุ่นสืบต่อไป

3. ประวัติของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ หรือครูหญิง รัตนสุวรรณ เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ในหมู่บ้านหนองเสือ ตำบลหนองดินแดง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เกิดเมื่อปีพุทธศักราช 2498 ปัจจุบัน (พ.ศ.2560) อายุ 62 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จาก วิทยาลัยครูสวนสุนันทา บิดาชื่อ ผู้ใหญ่สุภี กาฬภักดี มารดาชื่อนางบุญ กาฬภักดี คู่สมรสชื่อนายสมเกียรติ เขาวรัตน์ อายุ 58 ปี อาชีพ ทำไร่ มีบุตรธิดารวม 2 คน

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ได้เล่าถึงในช่วงวัยเด็กไว้ว่า ครั้งในวัยเด็กท่านเห็นพ่อแม่ญาติพี่น้องของท่านได้ประดิษฐ์บายศรีเป็นอาชีพเสริม ครูหญิงสนใจและอยากประดิษฐ์บายศรีมากตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งครูหญิงเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นได้เรียนรู้วิธีการประดิษฐ์บายศรีแบบพื้นฐานจากคนในครอบครัวของท่านและเรียนรู้จากที่โรงเรียนแต่เป็นการเรียนที่ไม่ได้รับการสอนอย่างจริงจัง และตอนนั้นยังประดิษฐ์บายศรีออกมาได้ยังไม่สวยงามและประณีต โดยครูหญิงนั้นเริ่มสนใจและปรารถนาที่อยากจะฝึกทำบายศรีให้ดีและทำออกมาอย่างสวยงาม และอยากที่จะมีความรู้เกี่ยวกับการทำบายศรีให้ถ่องแท้ เพราะครูหญิงนั้นต้องการช่วยงานการทำบายศรีของที่บ้าน ครูหญิงจึงขอผู้ใหญ่ทำแต่ผู้ใหญ่ท่านไม่อนุญาตให้ทำเพราะครูหญิงยังไม่มี ความชำนาญในการทำบายศรี จากนั้นครูหญิงจึงชวนขวายเป็นสมัครเรียนที่วิทยาลัยในวัง ครั้งที่เรียนที่วิทยาลัยในวัง ครูหญิงมีความสุขและสนุกกับการเรียนมาก จนครูหญิงเรียนสำเร็จถึงขั้นทำบายศรีชั้นสูง ครูหญิงต้องการนำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาและประสบการณ์ในการทำบายศรีของท่านมาถ่ายทอดให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และเผยแพร่ต่อไป ตั้งแต่ที่ครูหญิงเรียนจบการทำบายศรีชั้นสูงที่วิทยาลัยในวัง ครูหญิงได้เริ่มเผยแพร่ถ่ายทอดวิชา หรือศาสตร์เรื่องบายศรีมาตั้งแต่นั้นตลอดจนถึงปัจจุบัน และครูหญิงได้ศึกษาการทำบายศรีเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ของท่านต่อไป

ภาพที่ 1 นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ได้เป็นวิทยากรในการสอนการประดิษฐ์บายศรี ให้กับลูกศิษย์ในจังหวัดนครปฐม

แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของครูหญิง คือ ครูหญิงมีความมุ่งมั่นต้องการทำให้ได้ รู้ให้จริง ถ่ายทอดให้เป็น และเผยแผ่ออกไปสู่รุ่นต่อรุ่น และอีกทั้งยังเป็นผู้สร้างอาชีพให้กับคนอื่นอีกมากมาย

ประสบการณ์และผลงานที่สำคัญ

1. การเป็นวิทยากรเผยแผ่ความรู้ให้ผู้เข้าอบรมของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. การเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อบรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยในวัง
3. การเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการศึกษาและอาชีพในนิทรรศการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ณ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา
4. การเป็นวิทยากรเผยแผ่ความรู้ให้กับนักเรียนและเยาวชนโรงเรียนต่างๆ
5. การให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสิรินธรฯ นิทรรศน์ อภิวัฒน์สู่อาเซียน (Exhibition to ASEAN) ปีการศึกษา 2557 ณ โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย เมื่อ ปี พ.ศ.2558
6. การจัดนิทรรศการและร่วมกิจกรรม โครงการฟื้นฟูของเก่าเล่นว่าวไทยๆ กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ดินไทยและผ้า ณ ลานวัฒนธรรมวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อ ปี พ.ศ.2553
7. การทำบายศรีใช้ประกอบพิธีในงานองค์พระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม เมื่อปี พ.ศ.2554 และปี พ.ศ.2555

การฝึกอบรม

1. ผ่านการอบรมหลักสูตร เรื่อง การเสริมสร้างธุรกิจอย่างยั่งยืน ณ อุทยานการอาชีพชัยพัฒนา จ.นครปฐม
2. ผ่านการอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ วิชา งานบายศรี (ผ้า) หลักสูตร 60 ชั่วโมง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.00 ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. – 24 พ.ค. พ.ศ.2551 ณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) จ.นครปฐม
3. ผ่านการอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพวิชา งานบายศรี (ใบตอง) หลักสูตร 40 ชั่วโมง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 ระหว่างวันที่ 22 พ.ค. – 10 ก.ค. พ.ศ.2554 ณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) จ.นครปฐม

4. องค์ความรู้ของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ มีความเชี่ยวชาญในการประดิษฐ์บายศรีและเป็นปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม ซึ่งครูหญิงมีความรู้ความสามารถและมีฝีมือในการประดิษฐ์บายศรีแบบโบราณและแบบประยุกต์ และสามารถประดิษฐ์บายศรีได้ทุกชนิด ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในการประดิษฐ์บายศรีชั้นสูง อีกด้วย

ภาพที่ 2 นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ ได้การประดิษฐ์บายศรีให้กับหน่วยงานและวัดต่างๆ

การประดิษฐ์บายศรีนั้นเป็นการทำงานฝีมือด้านศิลปะการประดิษฐ์และตกแต่งของไทย โดยบายศรีนั้นสามารถทำด้วยใบตองสดและทำด้วยผ้า และชนิดของบายศรีที่ใช้ในการประกอบพิธีมีหลายชนิดมากโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ชนิดของบายศรีจำแนกได้ ดังนี้

1. บายศรีปากชาม
2. บายศรีเทพ
3. บายศรีพรหม
4. บายศรีตอ
5. บายศรีชั้น
6. ชั้นครู
7. บายศรีหลัก หรือ บายศรีต้น
8. บายศรีประเภทต่างๆ

1. บายศรีปากชาม บายศรีปากชามนิยมใช้บูชาเป็นคู่ ส่วนมากจะใช้ในพิธีสามัญชนทั่วไป เช่น พิธีบวงสรวงเทพยดา พิธีบูชาครูต่างๆ และสามารถนำบายศรีปากชามไปถวายพระภิกษุสงฆ์ หรือใช้สักการบูชาพระรัตนตรัยได้ บายศรีปากชามถือเป็นบายศรีแม่แบบที่สามารถต่อยอดในการประดิษฐ์บายศรีในขั้นต่อไปได้ บายศรีปากชามแบ่งลักษณะชั้นของบายศรี เพื่อใช้ในพิธีต่างๆได้ดังนี้ 1).บายศรีปากชามชั้นต้น มีลักษณะนี้วบายศรี 3-5 ชั้น สามารถใช้ในพิธีทำขวัญเด็กแรกเกิด ทำขวัญบวชนาค ทำขวัญบ่าวสาว เป็นต้น 2). บายศรีปากชามชั้นกลาง มีลักษณะนี้วบายศรี 7 ชั้น สามารถใช้ในพิธีไหว้ครู เช่น ครูทางดนตรี โขน ละคร เป็นต้น 3). บายศรีชั้นสูง มีลักษณะนี้วบายศรี 9 ชั้น สามารถใช้บูชาพระบรมสารีริกธาตุหรือนำไปกราบบูชาพระรัตนตรัย

ความหมายของนิ้วบายศรี

มีนิ้ว 3 นิ้ว หมายถึง พระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

มีนิ้ว 5 นิ้ว หมายถึง ชั้น 5 ของมนุษย์ ประกอบด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ

มีนิ้ว 7 นิ้ว หมายถึง สวรรค์ทั้ง 6 ชั้น รวมทั้งชั้นโลก

มีนิ้ว 9 นิ้ว หมายถึง คุณของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นเลขแห่งความมงคล

2. บายศรีเทพ มีลักษณะคือจะมีตัวแม่ 5 ลูก ตัวลูก 5 ลูก ซึ่งปัจจุบันการทำบายศรีเทพนั้นจะไม่ใส่ข้าวภายในกรวยเหมือน บายศรีปากชาม แต่ก็จะอนุโลม ให้ใช้เรียกว่า บายศรีเทพ เพื่อนำไปสักการบูชาเทพยดา

3. บายศรีพรหม มีลักษณะคือจะมีตัวแม่ 16 ลูก ตัวลูก 9 ลูก ภายในกรวยที่อยู่ตรงกลางนั้น จะบรรจุด้วยหญ้าแพรก ใบโพธิ์ ใบขนุน ดอกเข็ม ด้านนอก และจะใช้หมาก – พลู บุหรี่ ดอกไม้มงคล ในการประดับบายศรี ซึ่งบายศรีพรหมจะใช้ในพิธีการ บวงสรวง พระพรหม เช่น การตั้งศาล บวงสรวง หรือใช้ในงานไหว้ครู เป็นต้น

4. บายศรีตอ มีลักษณะคือ จะใช้ต้นกล้วยเป็นแกนกลาง ใช้รัดด้วยบายศรี เป็นหนึ่งชั้นหรือสองชั้น ชั้นด้านบน จะใช้บายศรี แม่ตั้งชั้น 5 ลูก แล้วลง 5 ลูก ทำเป็น 3 ด้าน ช่วงตรงกลางของช่องว่าง จะคั่นด้วยตัว ลูกขึ้น 3 ลูก ลง 3 ลูก บนยอดจะใส่กระทง หมาก – พลู บุหรี่ ของหวาน เช่น เม็ดขนุน ทองยอด แล้วปิดด้วย กรวย เป็น บายศรีตอจะสามารถใช้ในพิธีขอขมา ต่อเทพยดา ครูบาอาจารย์พื้นล่าง เป็นต้น

5. บายศรีชั้น มีลักษณะคือ มีหลายแบบไม่ได้จัดอยู่ในรูปแบบที่ตายตัว ในตัวบายศรีบรรจุดอกไม้ดอกบัวและรูป 5 คู่ ใส่ลงในกรวยทรงแหลมทั้ง 5 สลับบายศรี 5 ตัว ยอดกรวยใหญ่ประดับด้วยดอกบัว ตกแต่งด้วยดอกไม้บรรจุลงชั้นน้ำหรือหรือพานชนิดต่างๆ และนำไปไหว้ครูบาอาจารย์ หรือเทพยดา เป็นต้น

6. ชั้นครู มีลักษณะคือ มีหลายแบบไม่ได้จัดอยู่ในรูปแบบที่ตายตัว เป็นเครื่องสักการบูชาไหว้ครูบาอาจารย์ ประกอบไปด้วยดอกไม้ขาว รูปเทียน ผ้าขาว และทำกรวยโดยใช้ใบตองพับเป็นกรวยแหลม 5 กรวย และบรรจุด้วย ดอกไม้ รูปเทียน 5 ชุด และวางบนผ้าขาว และนำไปไหว้ครูบาอาจารย์

7. บายศรีหลัก หรือ บายศรีต้น มีลักษณะคือ ใช้บายศรีสลับกันไป เช่น ชั้นแรก 32 ลูก หรือ 16 ลูก ชั้นต่อไป ก็ลดลง ตามแต่ผู้สั่งจะสั่งทำ บายศรีหลัก มี 9 ชั้น หรือ 7 ชั้น หรือ 5 ชั้น ซึ่งส่วนใหญ่ จะใช้ในพิธีกรรม ไหว้ครู ซึ่งให้ความหมาย “ด้านการตั้งตัว มีหลักมีฐานที่มั่นคง”

8. บายศรีปริเฉท หรือ บายศรีปลีกย่อย มีหลายแบบไม่ได้จัดอยู่ในรูปแบบที่ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับงานที่จัดขึ้น ได้แก่ บายศรีบัลลังก์ บายศรีเทียนชัย บายศรีธรรมจักร บายศรีจตุรมุข บายศรีจุฬามณี บายศรีขวัญ ฯลฯ ขึ้นอยู่กับความหมายของชื่อเชิงชั้นอันเป็นมงคล

ขั้นตอนการทำบายศรีปากชามโดยใช้ใบตองสด

ใบตองที่ใช้ในการประดิษฐ์บายศรี ครูหญิงแนะนำต้องใช้ใบตองตานีเพราะใบตองตานีจะมีความเหนียวและมีสีเขียวสด และทนทานกว่าใบตองชนิดอื่น

ส่วนประกอบของบายศรีปากชาม ต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆดังนี้

1. **ไข่วัณู หรือไข้อยอด** คือไข่อัดม เราจะใช้ไข่ไก่หรือไข่เป็ดก็ได้ ไข่นี้เราจะเสียบไว้บนยอดบายศรี และเมื่อเสร็จพิธีแล้ว ผู้รับทำขวัญจะต้องกินไข่วัณูนี้เพื่อความเป็นสิริมงคล

2. **ตัวแมงดา** คือ ส่วนที่วางระหว่างกลางตัวบายศรี บายศรีหนึ่งชามมีบายศรี 3 ตัว ก็จะมีแมงดา 3 ตัว

3. **แตงกวาและกล้วยน้ำหว้า** นำแตงกวาและกล้วยน้ำหว้า อย่างละ 1 ผล ไม่ปลอกเปลือก แบ่งเป็น 3 ซีก ตามยาว

4. **กรวย** เราจะนำกรวยบรรจุด้วยข้าวสุก ต้องบรรจุข้าวสุกปากหม้อให้แน่นแล้วเสียบยอดบายศรีด้วยไข่วัณูและปิดปากกรวยด้วยใบตองความสูงของกรวยนั้นต้องสูงกว่าตัวบายศรีเล็กน้อย

5. **ดอกไม้สด** ส่วนใหญ่เราจะใช้ดอกดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรยและดอกกรักมาตกแต่งบายศรี

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

ก่อนที่เราจะลงมือทำบายศรีนั้นเราควรจะต้องเตรียมอุปกรณ์ต่างๆให้พร้อมก่อนทำเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในระหว่างที่เราประดิษฐ์บายศรี

1. **เข็มมือ** เราควรเลือกใช้เข็มมือ เบอร์ 7 แต่ถ้าหากต้องเย็บกลีบดอกไม้ที่มีความละเอียดควรใช้เข็มมือ เบอร์ 9
2. **ด้าย** เราควรเลือกด้ายสำหรับเย็บใบตอง เบอร์ 60 สีเขียว หากเย็บดอกไม้ควรเลือกสีด้ายตามสีดอกไม้ และควรใช้ด้ายคู่เพราะหากใช้ด้ายเดี่ยวจะทำให้ดอกไม้มีลักษณะง่าย
3. **ไม้กลัด** ควรเลือกไม้กลัดที่มีความหนาพอสมควรตัดให้มีความยาว 1.5 นิ้ว เพื่อใช้เสียบปลายตัวบายศรี
4. **ผ้าขาวบาง** ควรเลือกผ้าขาวบางที่เนื้อนิ่ม เส้นใยโปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดี เราใช้ผ้าขาวบางในการห่อหุ้มบายศรี เพื่อให้บายศรีสดอยู่ได้นาน
5. **กรรไกร** ควรเลือกกรรไกรที่มีขนาดเหมาะสมกับการใช้งาน
6. **มีดแกะสลัก** ควรเลือกใช้มีดแกะสลักที่มีความคม เพื่อผลไม้ที่แกะสลักจะไม่เป็นขุย
7. **แม่กซ์เย็บ** ควรใช้แม่กซ์เย็บตัวเล็ก
8. **ตะปูหมุด** ใช้เสียบใบตองและดอกไม้ติดกับตัวบายศรี
9. **มีด** ควรใช้มีดเล่มเล็ก
10. **กรรไกรก้ามปู** เพื่อใช้ตัดก้านดอกไม้ ไม้กลัด
11. **ดอกไม้และใบไม้สด** ควรเลือกดอกไม้และใบไม้ชนิดที่ทนไม่เหี่ยวง่าย นำดอกไม้และใบไม้ตัดก้านแช่น้ำไว้เพื่อให้สดและคงทน
12. **ใบตอง** ใช้ใบตองตานีเพราะใบตองตานีจะมีความเหนียวและมีสีเขียวสด และทนทานกว่าใบตองชนิดอื่น

ขั้นตอนการเตรียมใบตอง

1. นำใบตองผึ่งให้แห้ง โดยถ้าหากเราพับกลีบแล้วยังมีรอยแตกแสดงว่ายังไม่แห้งพอ ให้ผึ่งต่อสักระยะ
2. นำใบตองตัดหัวและท้ายในช่วงที่เส้นใบตองไม่ขนานออก
3. นำใบตองมาเช็ดฝุ่นละอองให้สะอาด ใช้ผ้าเช็ดตามรอยของเส้นใบตองไปในทางทิศเดียวกัน เพื่อที่จะไม่ให้ใบตองขาดเสียหาย เมื่อเช็ดใบตองสะอาดแล้ว ก็พับใบตองให้หลวมๆและพับซ้อนกันให้เป็นระเบียบ

ขั้นตอนการพับและเย็บตัวบายศรี

1. เราพับตัวบายศรีหน้าข้าง โดยฉีกใบตองให้มีหน้ากว้าง 2 นิ้ว, 2 นิ้วครึ่ง, 3 นิ้ว, 3 นิ้วครึ่ง, 4 นิ้ว, 4 นิ้วครึ่ง และ 5 นิ้ว ขนาดละ 3 ชั้น
2. นำใบตองที่ฉีกทุกขนาดมาพับ โดยแต่ละขนาดต้องพับใบตองด้านข้างไว้ทางซ้ายและพับลงมาให้ตั้งฉาก แล้วพับทบริมใบตองด้านซ้าย 1 ทบ แล้วทบริมใบตองด้านขวาให้ชิดสนิทพอดี จากนั้นพับสันด้านขวาทบลงกึ่งกลางให้ปลายแหลมและพับจนครบทุกขนาด
3. จากนั้นนำกลีบหน้าข้างที่พับโดยใบตองขนาด 5 นิ้ว ไว้ด้านล่างแล้วเรียงทับกัน 4 นิ้วครึ่ง, 4 นิ้ว, 3 นิ้วครึ่ง, 3 นิ้ว, 2 นิ้วครึ่ง, 2 นิ้ว ตามลำดับ ให้กลีบใหญ่อยู่ด้านล่างสุด กลีบเล็กอยู่ด้านบน โดยวางให้ปลายกลีบห่างลดหลั่นกันประมาณ 1 เซนติเมตร แล้วพับไว้ก่อน
4. เราพับตัวฟ้านู่นางชายตรง โดยฉีกใบตองกว้าง 3 นิ้ว จำนวน 9 ชั้น พับริมใบตองด้านซ้ายและขวาเฉียงจากกึ่งกลาง ทั้ง 2 ด้าน ให้ปลายทบกันเล็กน้อย จากนั้น วางฟ้านู่นางด้านหลังตัวบายศรีให้ปลายแหลมฟ้านู่นางต่ำจากปลายยอด 2 นิ้วครึ่ง ด้านหน้าพับชายฟ้านู่นางทับซ้าย และนุ่งผ้าตัวบายศรีตัวละ 3 ผืน ให้ลดหลั่นกันประมาณ ชั้นละ 1 เซนติเมตร และพับไว้ก่อน

ขั้นตอนการตัดตัวแมงดา

1. เราจะฉีกใบตองกว้าง 3 นิ้ว จำนวน 3 ชั้น แล้วพับทบใบตองตามยาว จากนั้นตัดตัวแมงดาให้โค้งเป็นรูปวงรี โดยมีส่วนกว้าง 2 นิ้วครึ่ง ยาว 2 นิ้วครึ่ง
2. ตัดหางแมงดา โดยให้ความกว้าง ครึ่งเซนติเมตร และฉีกใบตองตามทางยาวออก ตัดและฉีกใบตองต่อไป จนเหลือใบกว้างประมาณ ครึ่งเซนติเมตร ขณะที่ยังพับสันทอยู่
3. จากนั้นตัดปลายหางแมงดาให้มีปลายแหลม แล้วตัดสายสามเหลี่ยมที่จุดสันทตรงกลาง 3 ลาย
4. แล้วเมื่อกางออกก็จะได้ตัวแมงดา 3 ตัว และพักไว้ก่อน

ขั้นตอนการม้วนกรวย

1. เราจะต้องฉีกใบตองกว้าง 10 นิ้ว จำนวน 2-4 แผ่น เพื่อที่จะทำกรวย โดยวางใบตองสีอ่อนและสีแก่สลับกัน
2. ม้วนริมใบตองเข้ามาจากทางขวา แล้วม้วนเข้ามาจนเกินครึ่งให้ปลายกรวยแหลม จากนั้นพับทริมใบตองด้านซ้ายให้ตั้งฉากแล้วม้วนกรวยจนสุดใบตอง
3. เย็บดอกจันให้ตึงแน่น ตัดปากกรวยรอบๆฐานกรวยให้เท่ากัน แล้วเย็บตรึงขอบฐานกรวยเป็นระยะๆ เพื่อไม่ให้ฐานกรวยฉีกขาดง่าย และพักกรวยไว้ก่อนเพื่อเข้าสู่ขั้นตอนประกอบจัดบายศรีลงชาม

ขั้นตอนการจัดบายศรีลงชาม

1. เราจัดวางตัวบายศรีโดยนำบายศรีที่เราพับไว้ 3 ตัวนั้น ใส่ลงในชามก่อน และให้ฐานบายศรีนั้นชนกัน แล้วตัดใบตองเป็นรูปสามเหลี่ยมเพื่อใช้ปิดฐานบายศรี
2. ใส่ข้าวสุกลงในกรวยให้เต็มแล้วตัดใบตองให้กว้างกว่าปากกรวยเล็กน้อย จำนวน 2 แผ่น เพื่อเย็บปิดปากกรวย
3. แล้วนำกรวยวางลงกลางชามบายศรี แล้ววางตัวแมงดาตระหวักตัวบายศรี
4. จากนั้นนำกล้วยน้ำว้าและแตงกวาอย่างละ 1 ลูก ตัดหัวและตัดท้ายแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยผ่าเป็นแนวยาว
5. ใส่กล้วยน้ำว้าและแตงกวาที่ผ่าไว้ ใส่ลงด้านข้างตัวแมงดา
6. จากนั้นนำไข่ต้ม เสียบด้วยดอกกรัก 2 ดอก และ ดอกพุด 1 ดอก เพื่อนำไปเสียบไว้ที่ปลายยอดกรวย

การที่ผู้เขียนบทความนำวิธีการประดิษฐ์บายศรีปากชามมาเขียนวิธีการทำเพราะว่าบายศรีปากชามเป็นการประดิษฐ์บายศรีที่เป็นพื้นฐานของการประดิษฐ์บายศรี ซึ่งการประดิษฐ์บายศรีปากชามสามารถต่อยอดในการทำบายศรีอื่นๆได้และ งานบายศรีใบตองสดนั้น เป็นงานที่มีคุณค่า งดงาม เอกลักษณ์ โดดเด่น เป็นหนึ่งไม่เป็นรองใคร บ่งบอกถึงความบากบั่น สามัคคี มีใจรัก ศรัทธา ต่อความเชื่อของศาสตร์ของเรื่องที่น่าทึ่งเหนือจากธรรมชาติ ที่งดงาม สมควรที่จะสืบทอดจากรุ่นต่อรุ่นให้ดำรงไว้ต่อไป

ขั้นตอนการทำบายศรีโดยใช้ผ้า

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์หรือครูหญิง ได้สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ วิชา งานบายศรี(ผ้า) หลักสูตร 60 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) จ.นครปฐม เมื่อปี พ.ศ.2551 และหลังจากครูหญิงเรียนการประดิษฐ์บายศรีโดยใช้ผ้า และสำเร็จหลักสูตรแล้ว ครูหญิงก็เริ่มเผยแพร่ความรู้ให้กับลูกศิษย์ของท่านตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน

ในปัจจุบันนิยมใช้บายศรีที่ทำด้วยผ้าเนื่องจากสามารถเก็บบายศรีไว้ได้นานไม่เหี่ยวแห้งเหมือนกับบายศรีใบตองสด และอีกทั้งยังหาวัสดุได้ง่ายอีกด้วย

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

- 1). ผ้าโพลีโอย (สีเขียว) เราจะใช้ผ้าโพลีโอยสีเขียวเนื่องจากมีลักษณะคล้ายใบตองมากที่สุดและสวยงาม
- 2). เข็มหมุดหัวมุก ใช้เข็มหมุดหัวมุกในการประดับบายศรีแทนดอกกรักเพื่อความสวยงาม
- 3). ดอกไม้ผ้า ขนาดเล็ก ใช้ดอกไม้ที่ทำด้วยผ้าในการประดับตกแต่งบายศรี
- 4). พานทองหรือขาม ใช้พานหรือขามในการวางบายศรี
- 5). กาวปืน ใช้ปืนกาวติดเพื่อความแน่นหนา
- 6). โฟมหนา 0.5 นิ้ว ใช้โฟมในการทำฐานบายศรี
- 7). กระดาษ 70 แกรม ข ใช้กระดาษ 70 แกรม ในการม้วนเป็นกรวย

ขั้นตอนการม้วนนิ้วบายศรี

1. เราต้องตัดผ้าโพลีโอยกว้าง 2 นิ้ว ยาว 4 นิ้ว จำนวนทั้งหมด 36 ชิ้น เพื่อม้วนนิ้วบายศรี จากนั้นตัดผ้ากว้าง 1.5 นิ้ว ยาว 4 นิ้ว จำนวนทั้งหมด 36 ชิ้น เพื่อทำเป็นผ้าถุง และตัดผ้ากว้าง 6 นิ้ว ยาว 8 นิ้ว จำนวน 1 ชิ้น เพื่อที่จะม้วนเป็นกรวย
2. จากนั้นม้วนริมผ้าให้ทแยง 45 องศา โดยใช้นิ้วโป้งซ้ายกดตรงยอดไว้แล้วค่อยๆ ม้วนเป็นนิ้ว ม้วนจนใกล้สุดริมผ้า แล้วพับทบจนใกล้สุดริมผ้า แล้วม้วนจนสุดริมผ้า ปรับให้ริมอยู่กลางโคนกลีบ และม้วนนิ้วให้ได้ทั้งหมด 36 นิ้ว

ขั้นตอนการเข้าตัวบายศรี

1. เราต้องนำผ้าถุงโดยตัดจากผ้าโพลีโอยมาวางทาบด้านหลังให้ต่ำกว่ายอดบายศรีประมาณ 1.5 นิ้ว
2. จากนั้นพับริมผ้าทั้งซ้ายและขวา ให้เฉียง 30 องศา แล้วพับทบชายผ้าถุงเข้าข้างในให้กระชับ พับย้อนกลับมาข้างนอกแบบยกนม
3. จากนั้นนำตัวลูกบายศรีมาทาบกลางผ้าถุงให้ยอดอยู่กึ่งกลาง แล้วนำผ้าแบบยกนม และเข้าตัวบายศรี จำนวน 9 นิ้ว และเข้าตัวบายศรี จำนวน 4 องค์กร (ทิศ)

ขั้นตอนการม้วนกรวยบายศรี

1. ต้องตัดกระดาษกว้าง 6 นิ้ว ยาว 8 นิ้ว จำนวน 1 ชิ้น แล้วม้วนเป็นกรวยและม้วนหุ้มด้วยผ้าโพลีโอยอีกหนึ่งชั้น
2. จากนั้นตัดชายผ้าส่วนฐานของกรวยและติดกาวพับเก็บด้านในของกรวย

ขั้นตอนการประกอบบายศรี

1. ติดโฟมขนาด 0.5 นิ้ว ติดกาวบุด้านในพานหรือขาม และนำกรวยบายศรียึดติดในพานหรือขาม โดยใช้ปืนกาวยิงกาวเข้าไปเพื่อยึดติด
2. จากนั้นประกอบตัวบายศรีทั้ง 4 ทิศ โดยวางสับหว่างกัน และติดโดยใช้ปืนกาวยิงกาวเข้าไปติดบายศรีทั้ง 4 กับโฟมให้แน่น
3. จากนั้นตกแต่งด้วยดอกไม้ให้สวยงาม ด้านบนกรวยและตกแต่งระหว่างตัวบายศรีทั้ง 4 ทิศ
4. เมื่อประกอบตัวบายศรีและตกแต่งบายศรีเสร็จแล้ว ก็เป็นอันเสร็จสิ้น

5. บทบาทในการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์

บทบาทในการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ มี 2 บทบาท ดังนี้

1. การเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการประดิษฐ์บายศรีแก่ผู้คนมากมาย

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์หรือครูหญิง ได้อุทิศตนเพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการประดิษฐ์บายศรีแก่เยาวชนไทยและผู้คนมากมาย หากหน่วยงานใดเชิญท่านเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการประดิษฐ์บายศรีหรืองานประดิษฐ์อื่นๆ ท่านไม่เคยปฏิเสธและเต็มใจที่จะให้ความรู้กับผู้ที่สนใจที่จะเรียนรู้และท่านยังให้ความรู้ในการสร้างอาชีพเสริมหรืออาชีพหลักกับผู้คน อาทิเช่น ท่านได้เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ให้ผู้เข้าอบรมของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และสร้างอาชีพให้กับลูกศิษย์ของท่าน และท่านเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยในวัง ซึ่งโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่ท่านเคยศึกษาเล่าเรียนมาและท่านเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ให้กับนักเรียนและเยาวชนโรงเรียนต่างๆ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าครูหญิงตั้งใจและมุ่งมั่นให้การสอนและให้ความรู้แก่ชาวไทย ซึ่งท่านอยากให้เยาวชนคนไทยได้มีความรู้ในการประดิษฐ์บายศรีและช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของไทยเอาไว้จนชั่วลูกชั่วหลานสืบต่อไป

2. การเป็นผู้ให้บริการในการทำบายศรีให้กับ หน่วยงาน, องค์กรและวัด เพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์หรือครูหญิง นอกจากจะเป็นวิทยากรในการบรรยายเรื่องการประดิษฐ์บายศรีแล้ว ท่านยังเป็นผู้ให้บริการในการทำบายศรีกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงวัดต่างๆ ที่ต้องการใช้บายศรีในการประกอบพิธีกรรม หากงานของท่านประดิษฐ์ไม่ทันต่อความต้องการ ท่านก็จะส่งงานให้ลูกศิษย์ของท่านได้ร่วมด้วยช่วยกันทำผลงานให้สำเร็จและออกมาสวยงาม อีกทั้งยังเป็นรายได้เสริมให้กับลูกศิษย์ของท่านอีกด้วย ผลงานของท่านที่ท่านได้ลงมือประดิษฐ์บายศรีเอง เช่น ท่านได้ทำบายศรีใช้ประกอบพิธีในงานองค์พระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม เมื่อปี 2554 และปี 2555 งานที่ทำในครั้งนั้นท่านรู้สึกภูมิใจมากที่ได้เป็นผู้ทำบายศรีเพื่อใช้ประกอบพิธีในงานองค์พระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้ยังมีงานต่างๆอีกมากมาย

6. บทสรุป

ในปัจจุบันการประดิษฐ์บายศรีนั้นมีการประดิษฐ์กันน้อยลงเมื่อเทียบกับในอดีต และผู้ประดิษฐ์บายศรีส่วนมากจะเป็นคนสมัยก่อนที่ท่านทำมาแต่ดั้งเดิม ผู้เขียนบทความตระหนักถึงการสืบสานการประดิษฐ์บายศรี อยากให้บายศรีและพิธีกรรมต่างๆ นั้นคงอยู่กับคนไทยตลอดไป และสามารถส่งต่อความรู้สู่รุ่นลูกหลานได้ดำรงไว้สืบไป เพราะคนไทยเรานั้นเป็นเมืองพุทธ มีการประกอบพิธีกรรม, บวงสรวงและประเพณีต่างๆ ที่จะต้องใช้บายศรีในการประกอบพิธีกรรมทั้งนั้น หากคนไทยช่วยกันอนุรักษ์สืบสานการประดิษฐ์บายศรีและประเพณีต่างๆของไทยไว้ให้เคียงคู่กันไป วัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยก็จักอยู่กับคนไทยและสังคมไทยสืบต่อไป

ปัจจุบันนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์ หรือครูหญิง ได้ตั้งปณิธานกับตัวเองที่จะเผยแพร่องค์ความรู้การประดิษฐ์บายศรีให้กับผู้คนมากมายอย่างไม่ย่อท้อ ครูหญิงสามารถประดิษฐ์บายศรีได้ทุกชนิดจนถึงการประดิษฐ์บายศรีชั้นสูง และท่านอยากให้เยาวชนคนไทยและผู้สนใจในการประดิษฐ์บายศรี ได้ร่วมสืบสานประเพณีนี้ไว้ ในเวลาที่ท่านสอนประดิษฐ์บายศรีท่านจะสอนอย่างใจเย็นและประณีต ทำให้ผลงานของผู้เรียนออกมาอย่างประณีตสวยงาม อีกทั้งครูหญิงยังมีลูกศิษย์มากมายอยู่ทั่วประเทศ ลูกศิษย์ของครูหญิงนั้นมีทั้งเด็ก วัยรุ่น จนถึงผู้ใหญ่ ที่ยังไปมาหาสู่รักใคร่กลมเกลียวกับครูหญิงมาโดยตลอด และนี่คือความภาคภูมิใจของนางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์หรือครูหญิง

นางปวีร์รัฐ วาสุภะรัตน์หรือครูหญิง ท่านเป็นบุคคลต้นแบบที่นายก้องทำประโยชน์ให้กับสังคมไทยและมีส่วนช่วยสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย และท่านมีจิตอาสาอุทิศตนในการให้ความรู้การประดิษฐ์บายศรีเพื่อใช้ในพิธีบายศรีสู่ขวัญและในพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งท่านยังเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยให้ลูกหลานได้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

อุมาวดี ทรัพย์สิน. (2550). **บายศรีปากชามประกอบพิธีกรรม**. กรุงเทพฯ ฯ : วาดศิลป์

วิกิพีเดีย. (2560). **บายศรี**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>

ภัทรารุช ทองแถม. (2548). **บายศรีของสูงที่ทรงคุณค่า**. กรุงเทพฯ ฯ : แม่บ้าน

อุมาวดี ทรัพย์สิน. (2552). **บายศรีเครื่องบวงสรวงแบบโบราณ**. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์

ศุภลักษณ์ ปัญรัตน์. (2550). **ศิลปะประดิษฐ์และตกแต่งบายศรีปากชาม**. กรุงเทพฯ : เพชรกะรัต

ปริญญาณ ภิกขุ, **ประเพณีโบราณไทยอีสาน อุบลราชธานี**. (2560, พฤษภาคม 7) แหล่งที่มาของประเพณีโบราณไทยอีสาน
อุบลราชธานี. สืบค้นจาก <http://www.siamsouth.com/smf/index.php?topic=1543.0/> ประเพณีโบราณไทย
อีสาน อุบลราชธานี.